

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw“

Adres redactie: ds. H. Amelink, Waal 5, Langerak (Z.-H.)

Administratie: Drukkerij Steenberg, Slotlaan 220, Zeist

Schriftgeleerde

(Matth. 13:52)

*Opgedragen aan Prof. dr. H. J. Jager
bij zijn zeventigste verjaardag.*

Zoals het woord al zegt was een schriftgeleerde in Israël iemand die onderwijs gaf in de H. Schrift. Oorspronkelijk was het de taak van de Levieten, die geen dienst hadden in de tempel. Ze zaten op de stoel van Mozes (Matth. 23 : 2). Door Mozes was de wet gegeven. Zij zorgden voor de uitleg en de handhaving van de wet.

De Heiland zegt hier tegen Zijn discipelen, dat het niet voldoende is bij de rabbijnen ter school te gaan. Maar dat een ware schriftgeleerde een leerling is van het koninkrijk der hemelen.

De Heiland gebruikt het woord schriftgeleerde ook. Men zegt wel eens dat alle moeilijkheden in de kerk voortkomen uit te veel geleerdheid. Maar dat is natuurlijk niet zo. Eerder van te weinig. Of van niet goede geleerdheid. Men dient maar niet zo-maar-geleerd-te-zijn, maar geleerd in het koninkrijk. De echte schriftgeleerde is bereid om steeds weer te luisteren. Bereid om onderricht te ontvangen. Pas hij die bereid is onderricht te ontvangen, is in staat onderricht te geven.

Het koninkrijk der hemelen weer terug te brengen op deze wereld was bij uitstek het werk van de Here Jezus Christus (Matth. 4 : 17). In de komst van het koninkrijk gaat het om de wederoprichting van de heerschappij Gods op deze wereld en het herstel van alle dingen (Ef. 1 : 10). Na de zondeval rust God in Zijn oneindige genade niet voordat het koninkrijk er weer is. Een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Jezus Christus is gekomen om te betalen voor alle opstand in het koninkrijk en om alle opdrachten van de mens in het koninkrijk tot een goed einde te brengen.

De komst van het koninkrijk heeft een geschiedenis. Dat heeft de Here duidelijk gemaakt in de gelijkenissen, die Hij vertelde en waarin Hij de verborgenheden van het koninkrijk ontsloot. Omdat het herstel van het koninkrijk voor alles gaat, daarom dient elke schriftgeleerde een leerling te zijn van het

koninkrijk. Anders zal hij zijn werk niet goed doen.

☆☆☆

Het evangelie van Mattheüs heeft een duidelijk anti-farizees strekking. De meesten van de schriftgeleerden — uitzonderingen waren er — waren verklaarde vijanden van de Heiland. In hoofdstuk 23 van dit evangelie staat dan ook het zeventvoudig „wee u“ te lezen tegen de wetgeleerden.

Ze wilden de Heiland niet erkennen als de Messias. Waarom niet? Omdat ze leefden „uit de wet“. Omdat ze meenden zelf wel te kunnen zorgen dat ze Gode aangenaam waren. Ze leefden zoals Paulus voor zijn bekering. Een Messias die kwam lijden en sterven, dat was een totaal onbegrijpelijke zaak en een totaal onaanvaardbare zaak voor hen. Daarom was er ook bij het lezen en uitleggen van de H. Schrift een „deksel“ op hun hart.

De Here Jezus vraagt in het voorgaande vers aan de discipelen of zij de gelijkenissen hadden begrepen. Daarop antwoorden ze met ja.

We weten dat daaraan nog wel het één en ander ontbrak. Daarom vermaant en vertroost de Heiland hen in onze tekst. Als leerling van het koninkrijk — en welke gebreken ze ook hadden, ook gebrek aan inzicht — wilden ze luisteren naar de Heiland. Ze begrepen nog niet alles. Ze konden ook alles nog niet verdragen (Joh. 16 : 12).

Maar na de opstanding, dan breekt het licht door. Dan gaan ze begrijpen dat alles wat in de Schriften staat, betrekking heeft op onze Here Jezus Christus (Luk. 25 : 26, 27 en 44-46).

De Heiland vermaant en vertroost hen in dit woord. Vermaant hen om niet op de weg te gaan van „uit de wet“ te leven. vertroost hen over de onvoorstelbare grote taak, die hun te wachten stond. Ze behoeven niet bang te zijn. Nieuwe en oude dingen zullen

ze uit hun voorraad weten te putten en daarvan uitdelen.

☆☆☆

Het is wel opvallend dat de Here hier eerst de nieuwe dingen noemt. Nieuwe en oude. Maar nieuw allereerst.

Mogen ze er nieuwe dingen bijmaken? Natuurlijk niet! Moeten we schrikken als we wat „nieuws“ horen. Zeker niet! Het is net andersom: als we in de uitleg der Schriften, in het uitdelen van de schatten van het koninkrijk nooit wat „nieuws“ horen, dan moeten we op onze hoede zijn.

Toch geen nieuwe zaken erbij maken. Dat mag niet. Dat leert de H. Schrift heel duidelijk op vele plaatsen. Maar in elke nieuwe situatie zal de oude boodschap het toch wel weer doen.

Iedere gelovige heeft ook wel de ervaring als hij trouw in de Bijbel leest, als leerling van het koninkrijk, dat hij moet zeggen „hé, staat dat ook in de Bijbel! Ik heb het vaak gelezen. Maar dit heb ik er nog nooit in gezien.“

Zo kunnen echte schriftgeleerden nieuwlichters genoemd worden.

Van Luther sprak men toch ook als van de „nije lere“. Het was ook nieuw, vergeleken met wat in vorige eeuwen geleraard was. Maar het was zo oud als de Bijbel oud is.

☆☆☆

In de turbulente tijd, waarin wij leven zal, als de Here Christus niet spoedig weerkomt, echt wel wat nieuws komen. En soms zal het ook wel als nieuw in de oren klinken. Maar het volhardend luisteren zal ons dan ook wel de weg wijzen, die we hebben te verkiezen. Want aan alle dingen is een grens. Maar niet aan het Woord van onze God. Dat is zeer wijd.

Er is geen grotere beloning en vertroosting voor de echte schriftgeleerde, als hij iets heeft mogen bijdragen tot het verstaan van het Evangelie van het koninkrijk. Tot het oproepen te leven uit dit evangelie, tot het waar- schuwen niet te leven „uit de wet“.

H. AMELINK - Langerak

RECHT voor ONRECHT

een verhandeling over het stemrecht van de zusters in de gemeente des Heren.

(2)

Maar goed, laat ik even vasthouden aan het woord regeren. Dan heeft m.i. genoemde classis gelijk en terecht gesproken.

De kerkeraad vraagt de Gemeente haar oordeel over wie zij graag in het ambt zou zien. Het zgn. noemen van namen van die broeders, die zij voor het ambt geschikt acht. **Daaraan** mogen de zusters wel meedoen.

Is dat een daad van regeren?

Neen zegt men. En terecht.

Uit genoemde namen stelt de kerkeraad een dubbeltal op en geeft de broeders (hieraan mogen de zusters weer **niet** meedoen) gelegenheid hun stem uit te brengen op één der kandidaten, waarna de kerkeraad, wel of niet rekening houdend met de uitslag der stemming, overgaat tot **benoeming**. Dat laatste, het benoemen, is dan een daad van regeren.

Maar elk weldenkend mens zal toch moeten toegeven, dat de stemming geen regeerdaad **kan** zijn.

Men kan toch moeilijk volhouden, dat het volk, dat zijn overheid kiest door die daad van verkiezen, meeregeert!

De vraag kan worden gesteld: waar komt deze dwaze redenering vandaan? Deze redenering, deze stelling is niet van vandaag of gisteren. Reeds Voetius lanceerde deze stelling en men is in al die jaren erna daarop voort gegaan.

Ik haalde hierboven een uitspraak aan van een classis Haarlem van 1921. Wat was er aan de hand?

De kerk van Zantvoort had aan de zusters der Gemeente het stemrecht verleend.

Tegen dit besluit is een bezwaar ingediend bij genoemde classis.

Uit de acta van de G.S. van 1923 vernemen wij (bijlage rapport), dat genoemde classis aan hetgeen ik hierboven van haar uitspraak releveerde, nog heeft toegevoegd, dat de betekenis van art. 22 der K.O. naar **historische** uitlegging deze is, dat alleen de mannelijke leden der gemeente aan het verkiezingswerk hebben deel te nemen en dat **de vraag, of ook de vrouwen dit mogen doen het leven der kerken in het gemeen raakt**, weshalve zij de P.S. van Noord-Holland verzocht deze vraag ter G.S. te brengen.

Hier stop ik even.

In de eerste plaats vestig ik de aandacht op het woord **historische** uitlegging. Daar heb je het weer. De historie moet zulk een zaak uitmaken. De traditie.

In de tweede plaats acht ik het zeer disputabel om te beweren, dat het deelnemen der zusters (niet der vrouwen) het leven van de kerken in het gemeen raakt.

Doet dat deelnemen der mannen (neen, der broeders) dat dan niet?

Ik vind die redenering maar raar.

Ik zal niet te veel citeren. De zaak is uiteindelijk op de G.S. van Utrecht 1923 gekomen en daar kwam men er ook niet uit.

Men benoemde een 5 tal deputaten, die op de volgende synode rapport zou moeten uitbrengen.

In het rapport b.g. worden zoveel zaken en meningen naar voren gebracht, dat men de indruk krijgt, dat men er van alles en nog

wat met de haren bij gesleept heeft. Art. 31 K.O., Hand. 15, Timotheus, Mattheus, 1 Corinthe, enz. enz.

Teksten, die men op willekeurige wijze heeft uitgelegd en toegepast.

Als men ertoe in staat is, moeten de lezers de acta van 1923 eens te pakken zien te krijgen en ze goed doorlezen, vooral bijlage XXXVI. Ook in dit rapport en de uitspraak van de G.S. komt herhaaldelijk voor, dat het stemmen der leden der gemeente een daad van regeren is.

De volgende synode, die van 1927, kwam er ook niet uit en benoemde opnieuw een 5 tal deputaten. Zij achtte de tijd nog niet gekomen om een definitieve beslissing te nemen.

In het rapport van deputaten is het volgende te lezen:

„Zelfs, al zou het waar zijn, wat de rapporteur op de synode te Utrecht uitsprak, nl.: „Indien ook al het deelnemen aan de verkiezing een daad van regeermacht ware, dan zou daarmee nog niet zonder meer zijn uitgemaakt, dat de vrouw hieraan niet deelnemen mag, zelfs al zou dit waar zijn, zeiden we, dan kan daarmee de vraag: Wat betekenis heeft het deelnemen aan de verkiezing? Is het een daad van regeermacht of niet? niet tot zwijgen worden gebracht. Immers, op de overweging dat het geen daad van regeermacht is, gronden sommigen het geoorloofde van het vrouwenkiesrecht en anderen bestrijden het juist op die grond, dat zij het wel voor een daad van regeermacht houden.”

Men ziet het, men kwam er niet uit.

Geen wonder! Men sprak steeds wereldgeleijkvormig van „vrouwen”-kiesrecht.

En men vestigde ook de aandacht op de zgn. geest des tijds, die van de emancipatie. Die er per slot van rekening niets mee te maken had. We leven in de KERK.

Op de synode van 1930 is de hele geschiedenis weer ter sprake gekomen.

Ik zal niet citeren uit het rapport van deputaten, maar volstaan met de uitspraak van de synode. Deze luidde als volgt:

„De generale synode, van oordeel, dat de verkiezing tot het ambt door de leden der gemeente **niet het karakter draagt van advies, maar een daad van algemene regeermacht** is, wel te onderscheiden van de **bijsondere** regeermacht, welke door Christus aan het **bijsondere** ambt der opzieners is opgedragen;

dat weliswaar ook de approbatie, waarvan de vrouwen niet zijn uitgesloten, tot deze **algemene regeermacht der gelovigen** behoort, maar dan met dit onderling verschil in karakter, dat de gemeente bij de verkiezing uitspreekt, wie zij als ambtsdragers **begeert**, terwijl de approbatie bestaat in het al of niet goedkeuren der gekozen personen; dat daarom **uit het feit, dat het ambt der gelovigen aan de vrouw in de kerk evenzeer toekomt als aan de man, niet**

volgt dat zij ook aan de verkiezing tot het ambt mag deelnemen;

dat voorts het overtuigend bewijs, dat de Schrift het vrouwenkiesrecht eist, niet is geleverd, maar de gegevens, welke zij ons biedt veeleer daartegen dan daarvoor **schijnen** te pleiten;

besluit:

1e aan de vrouwelijke lidmaten der gemeente het kiesrecht in de kerk niet toe te kennen en

2e deputaten dank te zeggen voor hun uitnemende toelichting van het vraagstuk van het vrouwenkiesrecht uit de Schrift en de historie.

Prof. Lindeboom verzoekt aantekening in de acta, dat hij zich tegen het voorstel der commissie heeft verklaard.

Nog enig commentaar mijnerzijds.

Wat een kronkelredenering!

Geen overtuigend bewijs uit de Schrift, dat vrouwen kiesrecht wordt vereist, maar de gegevens, die de Schrift ons biedt **SCHIJNEN** voor het tegendeel te pleiten.

(Alle vetgedrukte woorden zijn van mij, v.R.)

Hiermede was de zaak ogenschijnlijk afgehandeld.

Ik zeg **ogenschijnlijk**. Want na de vrijmaking hebben de kerken van Amsterdam en Beverwijk aan de **synode van Bunchoten-Spakenburg van 1958/59** gevraagd uit te spreken, dat de beslissing van de G.S. 1930 de kerken niet langer behoort te binden in haar gedragslijn t.a.v. de verkiezing van ambtsdragers.

Dat was heel juist gezien. Waarom moet alles van „boven” af worden gedirigeerd. Maar het meest steekhoudend is, dat er eens wordt afgedaan met die kronkelredeneringen van 1930.

De synode besloot echter in heel andere richting.

De synode (1958/59, na de vrijmaking dus, waarin mede gestreden werd tegen het synodalisme)

van oordeel:

1e dat uit het ambt der gelovigen, waarvan de kerk te Beverwijk stelt, dat het **ook aan de belijdende vrouwelijke lidmaten toekomt, niet zonder meer voortvloeit**, dat zij ook het actieve kiesrecht bezitten (daar heb je weer dat **kiesrecht** in plaats van **stemrecht**, en dan nog wel het **actieve kiesrecht**, v.R.) en dat de genoemde kerk **dit laatste niet uit het onderwijs der Schrift aangaande het ambt der gelovigen heeft aangetoond;**

2e dat door de uitspraak der generale synode van Arnhem 1930, acta art. 200, **op geen enkele wijze de vrijheid der exegeese aan banden is gelegd**, maar dat deze synode er zich **terecht van onthield aan de belijdende vrouwelijke lidmaten der gemeente het kiesrecht toe te kennen, toen zij oordeelde hierin geen klaar getuigenis der Schriftgegeven te hebben;**

3e dat het bezitten van een verschillende rechtspositie der belijdende vrouwelijke lidmaten in de onderscheidene plaatselijke kerken gemakkelijk een bron van verwarring en moeilijkheden kan vormen en derhalve ongewenst is;

(Wat een voorzichtigheid!)

besluit:

aan het verzoek van de kerk te Amsterdam-C. en van de kerk te Beverwijk niet te voldoen.

Punt. Uit. De synode heeft gesproken!

Maar hiermede was de zaak nog niet ten einde.

Over het verwijt, dat stemmen een daad van regering zou zijn en een **uiting zou zijn van regeermacht** ook nog het volgende:

In het Gezinsblad van 17 juni 1963 komt het volgende verslag voor:

VROUWENKIESRECHT

Op de P.S. van de kerken in de provincie Utrecht kwam in behandeling een voorstel van de classis Utrecht-Breukelen inzake het deelnemen van vrouwelijke lidmaten der gemeente aan de verkiezing van ambtsdragers. De synode nam het volgende besluit:

„De Part. Synode van Utrecht dd 5 juni 1963 richt zich op voorstel van de classis Utrecht/Breukelen dd 14 febr. 1963 tot U (d.i. de G.S. 1964, v.R.) met het verzoek uit te spreken, dat U het besluit van de G.S. van Arnhem 1930,” aan de vrouwelijke lidmaten der gemeente het kiesrecht in de kerk niet toe te laten” (acta art. 200), aan welk besluit in haar oordeel bevestiging gegeven is door de G.S. van Bunschoten/Spakenburg 1958/59 (acta art. 49) voor vervallen verklaart. (De P.S. van Utrecht kiest in haar voorstel deze formulering naar analogie van de uitspraak van de G.S. van Enschede, 1955/56 art. 105b) en in plaats daarvan verklaart, dat het in de vrijheid van de kerken zal staan de vrouwelijke belijdende leden te doen deelnemen aan de verkiezing van ambtsdragers. De synode motiveert dit verzoek met de volgende argumenten:

1. het oordeel van Arnhem 1930, dat het deelnemen aan de verkiezing een „daad van algemene regeermacht” zou zijn, moet onjuist worden genoemd, omdat dit oordeel uitgaat van de niet te bewijzen stelling, dat de daad van verkiezing een „daad van algemene regeermacht” is;
2. tegenover het oordeel van Arnhem 1930, „dat uit het feit, dat het ambt der gelovigen aan de vrouw in de kerk evenzeer toekomt als aan de man niet volgt, dat zij ook aan de verkiezing tot het ambt mag deelnemen” (en evenzeer tegenover het oordeel van Bunschoten-Spakenburg 1958/59, dat het actieve kiesrecht niet uit het onderwijs der Schrift aangaande het ambt der gelovige is aangetoond) kan gesteld worden hetgeen de Apostel Paulus in de brief aan de Galaten zegt: „Want gij allen, die in Christus gedoopt zijt, hebt U met Christus bekleed, hierbij is geen sprake van mannelijk en vrouwelijk; gij zijt immers allen één in Christus Jezus”, (Gal. 3 : 27 en 28) zodat ook terecht de N.G.B. (art. 31) en de K.O. (art. 22) spreken van verkiezing door de gemeente, en de Heid. Catechismus in Zondag 12 kan spreken van een zalving van Christus, waarin alle leden der gemeente delen;
3. het oordeel van Bunschoten-Spakenburg 1958/59, dat Arnhem 1930 zich er terecht van onthield aan de belijdende vrouwelijke lidmaten der gemeente het kiesrecht toe te kennen, toen zij oordeelde hierin geen getuigenis der Schriftgegevens te hebben, is ongegrond, aangezien met evenveel recht gesteld kan worden, dat geen klaar getuigenis uit de Heilige Schrift gegeven is, dat alleen belijdende mannelijke lidmaten der gemeente aan de verkiezing van ambtsdragers mogen deelnemen;
4. het oordeel van Bunschoten-Spakenburg 1958/59, waarin de vrees uitgesproken is, dat het bezitten van verschillende rechtsposities der belijdende vrouwelijke lidmaten in de onderscheidene plaatselijke kerken gemakkelijk een bron van verwarring en moeilijkheden kan vormen en derhalve ongewenst is, is niet voldoende argument om de vrijheid van de plaatselijke kerk in deze zaak af te snijden”.

Hieraan zou ik nog het volgende willen toevoegen:

Waar is er in de Schrift een klaar getuigenis te vinden omtrent: de stelling, dat er dominees moeten zijn, dat er kerkeradsvergaderingen, classes en synoden moeten zijn, dat een dominee altijd het voorzitterschap in de vergaderingen moet bekleden,

dat men eerst belijdenis moet doen alvorens aan het Heilig Avondmaal te mogen deelnemen,

dat diakenen niet het Woord mogen bedienen en de doop mogen bedienen, (Philippus was een diaken en verkondigde het Woord en doopte),

dat er „smalle” en „brede” kerkeradsvergaderingen moeten zijn, op de eerste waarvan de diakenen niet mogen verschijnen.

Zo zijn er nog veel meer dingen op te noemen, waarvan wij geen klaar getuigenis in de Schrift kunnen vinden en die toch zijn ingevoerd.

Moet men voor alles een klaar getuigenis hebben?

En wat het oordeel van Bunschoten-Spakenburg betreft, dat onder punt 4 wordt genoemd. Artikel 22 K.O. zegt, dat de plaatselijke kerk zelf zal bepalen hoe, en door wie gestemd zal worden.

De plaatselijke kerk is daarin vrij.

Ik begrijp ook niet, hoe de P.S. van Utrecht en haar voorgangers in P.S. en G.S. dergelijke zaken zijn gaan behandelen.

Die horen daar niet thuis. Dat zijn zaken, die haar niet raken, naar art. 22 K.O.

Schrap anders dit artikel maar.

Bovengenoemd voorstel van de Part. Syn. Utrecht 1963 kwam op de G.S. van Rotterdam-Delfshaven van 1964/5.

In de acta van deze synode vinden wij onder art. 455b o.a. het volgende:

overwegende

1. dat een principiële beslissing over het deelnemen van de vrouwelijke lidmaten aan de verkiezing tot het ambt gelijk voorheen als een zaak van de kerken in het gemeen beschouwd moet worden;
2. dat het tot dusver gehandhaafde besluit der G.S. van Arnhem 1930, om de zusters der gemeente niet aan de verkiezing van ambtsdragers te laten deelnemen, blijkens de daartegen ingebrachte bezwaren, geen bevrediging heeft gegeven aan alle kerkelijke vergaderingen;
3. dat het verzoek van de P.S. van Utrecht, tot een nieuwe en andere uitspraak te komen, in de voorgelegde stukken aan de ene kant hartelijk ondersteund, maar anderzijds krachtig bestreden wordt;
4. dat mede daarom een eventuele herziening van de thans geldende synodale uitspraken alleen zou mogen plaats vinden, nadat een dergelijke beslissing door de kerken zelf grondig was voorbereid met name door te onderzoeken wat de Schrift in deze vraagt;

van oordeel,

1. dat de argumentatie, die in de weinige aan haar voorgelegde stukken wordt aangedragen, om tot een herziening te komen, zo beperkt is, dat alleen al op deze grond van een onvoldoende voorbereiding dient te worden gesproken;
2. dat er geen genoegzame reden is, om bij zulke stand van zaken te komen tot herziening van hetgeen in deze besloten is;

besluit:

1. aan het verzoek van de P.S. van Utrecht 1963 niet te voldoen.

PUNT UIT.

Nog een slotopmerking:

In alle acta van de hierboven genoemde synoden wordt steeds gesproken over **VROUWENKIESRECHT**.

Wereldgelijkvormig!

Dan gaan we nu verder met

WAT ZEGT DE SCHRIFT ?

Dan zullen we beginnen met het **schepingsverhaal**.

In Genesis 1 : 26 lezen we: „En God zeide: Laat Ons mensen maken naar Ons beeld”.

Mensen. Meervoud. Meer dan één.

Het plan Gods.

Vooruitlopend op wat later verhaald wordt betekent dit naar mijn mening Adam en Eva kunnen onmogelijk samen de aarde bewerken en bebouwen. Daar zijn meer mensen voor nodig. En dan volgt er in vers 28: Weest vruchtbaar en wordt talrijk.

Maar dit is het praeludium van wat gaat komen.

In vers 27 staat dan geschreven: „En God schiep de mens (enkelvoud) naar Zijn beeld; naar Gods beeld schiep Hij hen; man en vrouw schiep Hij hen.

Hier is het enkelvoudige woord „mens” een typering van het schepsel. Een verzamelnaam. Zoals wij ook zeggen: het dier. Ook een typering van een schepsel, of schepselen en een verzamelnaam. Er zijn vele, vele soorten van dieren, maar allen tesamen noemen wij ze **het dier**.

Zo ook **DE mens**. Nu zijn er niet vele soorten mensen. Dat kan ook niet. Want er is maar één beeld Gods en naar dat beeld Gods is **DE mens** geschapen.

Het dier is niet naar Gods beeld geschapen.

Dat staat in vers 27 zelfs tweemaal vermeld. Maar er is wel een meervoud, nl. er zijn twee mensen, individuen geschapen, die alleen onderling verschillen in geslacht. Er staat in de Nieuwe Vertaling „man en vrouw schiep Hij hen”, maar dat moet eigenlijk zijn mannelijk en vrouwelijk schiep Hij hen. De Engelse vertaling heeft dat ook. Male en female. En niet man and wife. Of man and woman.

Dus enkele aangevende het verschil in geslacht.

Samen zijn ze **DE mens**.

Geschapen naar Gods beeld.

De vrouw dus niet in mindere mate geschapen, al is zij op andere wijze dan de man geschapen. Nu zeg ik het eigenlijk ook niet goed. Het zou moeten zijn: het vrouwelijk deel van de mens is niet in mindere mate geschapen dan het mannelijke deel van de mens.

Zij is ook geschapen naar Gods beeld.

Prof. Aalders schrijft hierover in de Korte Verklaring:

„De twee woorden, die in het Hebreuws gebruikt worden dienen bepaaldelijk om het **geslacht** aan te duiden, het zijn niet de gewone woorden voor man en vrouw.”

We moeten er verder nog op letten, dat er niet staat, dat God een man schiep, maar Hij schiep **DE MENS**.

Hij schiep de **ADAAM** uit de **ADAMA**.

Adame-stof uit de aardbodem.

Adaam betekent eenvoudig — mens.

De namen Adam en Eva zijn geen **eigennamen**.

Adam of adaam is mens, zowel voor het vrouwelijk deel van de mens als het mannelijke.

Vandaar dat er in Gen. 1 : 27 achter de mededeling, dat God **DE mens** schiep, mannelijk en vrouwelijk schiep Hij hem, staat geschreven.

In de Voorzeide Leer, deel Ia, blz. 103 schrijft ds. Vonk:

„Gen. 1 : 26. Daar lezen we, dat God sprak: Laat Ik mensen maken. **Mensen**. Dus meervoud. Weliswaar zegt vers 27 dan: „En God schiep de mens naar Zijn beeld”. De mens. Wat dan enkelvoud schijnt, maar in werkelijkheid ook meervoud is, omdat het collectief gebruikt moet zijn. Dus slaande niet op Adam alleen, maar op Adam en Eva beide, ja, op het ganse menselijk geslacht. Want er volgt: „Man en vrouw (of mannelijk en vrouwelijk) schiep Hij hen.” Evenals de tevoren genoemde dieren waren dus ook de mensen in staat zich voort te planten. Wat daarom zo uitstekend was, omdat God Zijn aarde van dit laatste schepsel, de schoonste, geheel bevolkt wilde zien.”

Verder lezen we op blz. 105: (Gen. 2:18) „Dit bericht ons, dat God bij zichzelf gedacht had: Daar heb Ik nu wel de adaam, de mens geschapen. Maar hij is

(Vervolg op pag. 336 - 1e kolom)

Het is net of het deze keer niet wil met een artikel voor Opbouw. Van de ene dag op de andere heb ik het schrijven uitgesteld. Soms heb ik er over gedacht aan ds. Amelink te doen weten dat het van uitstel afstel werd. De oorzaak? Wel, ik twijfel er aan of hij er wel zo bijzonder mee ingenomen is. Professor Jager. Of liever: ik weet, dat hij er helemaal niet mee ingenomen is. Een deel van een nummer naar aanleiding van het helemaal niet verdienstelijke feit dat hij op 16 febr. zeventig jaar geworden is. Hij houdt niet van jubilea. Niet van die van anderen. Niet van zichzelf. Hij houdt niet van show. Hij vindt dat er bij jubilea en bij begrafenissen soms in het oog lopend gelogen wordt. Het verhaal dat er boven een kerkhofpoort een opschrift stond: „Hier ligt en hier liegt men”, is hem uit het hart gegrepen. Hij houdt niet van vertoon. Zeker niet wanneer hij er zelf een, zij het ook passieve, hoofdrol in spelen moet. Sober met zijn lof jegens anderen, zoekt hij de eer van mensen niet. Hij weet maar al te goed hoe betrekkelijk woorden van menselijke lof zijn. Hoe onbetrouwbaar. Héden: Hosanna! Mórgen: Kruis hem! Hij weet maar al te goed hoe elke jubilaris ver blijft beneden de woorden van lof, die over zijn hoofd worden uitgegoten. En als hij er eens de lucht van gekregen had dat er een nummer van Opbouw in voorbereiding was in verband met zijn verjaardag... En als hij het eens geweten had, hoe zijn foto het huis was uitgesmokkeld...

Zo woont hij sedert 1949 in Kampen.

Eerst als hoogleraar aan de Theologische Hogeschool in actieve dienst. Daarna als emeritus hoogleraar. Zonder dat ook maar iets in zijn optreden aan die professorale waardigheid herinnert. De statussymbolen van het hoogleraarsambt droeg hij niet zonder een lichte tegenzin. Toen ik hem kort voor de aanvaarding van het hoogleraarsambt in de consistoriekamer van de Nieuwe Kerk ontmoette, in de toga en onder de baret, zei hij: „Jongens, wat een kokeleko.” Hij droeg bij openbare academische plechtigheden de toga van zijn voorganger, prof. Greijdanus, eigendom van de Hogeschool. En hij heeft haar, toen hij bij die plechtigheden niet meer verwacht werd, aan de Hogeschool weer afgegeven met iets van het plezier waarmee een dienstplichtig soldaat zijn uitrusting weer inlevert bij de fourier, wanneer hij met groot verlof gaat.

Hij is eigenlijk het meest op z'n gemak in de blauwe trui. Aan het water. Met de hengeltjes bij een of andere kolk in de omgeving

FELICITATIE UIT KAMPEN

van Kampen. Niet gekend door een collega sportvisser. Toch, ondanks alles, wél een beetje trots wanneer het hem gelukt is een behoorlijke snoek na een stevig gevecht op het droge te krijgen. Als hij het vertelt is er geen woord „Jagerslatijn” bij.

Eigenlijk een wonder dat hij bij ons in Kampen gekomen is. Na de lagere school wees niets er op dat hij ooit nog eens dominee zou worden. Hij ging als vanzelfsprekend in de zaak van zijn moeder, die betrekkelijk jong weduwe geworden was. Het werd al gauw duidelijk: Hij zou die zaak niet tot bloei brengen. Hij zou het waarschijnlijk eerder gebracht hebben tot een faillissement. Hij zat onder het werk maar al te gauw in de boeken. Niet van de zaak, maar in de lectuur, die zijn weetgierigheid kon bevredigen. Het was voor beide partijen de beste oplossing dat hij naar het gymnasium in 'Stad' ging. Daarna werd het de Vrije Universiteit. De theologie. Het had evengoed, menselijk gesproken, een zeevaartschool kunnen zijn. En de brede veertien. Want het hart trok ook naar het water. Dat is ook een liefde gebleven: niet slechts de rust van het viswater, maar ook de golven en de zeilsport met z'n spanning, het gevecht met de wind. Maar het werd de theologie. Wie niet wat dieper kijkt kan zich daarover verbazen. Hij kan met een zekere geringschatting spreken over de wetenschappelijke theologie en meer nog over de wijsbegeerte. Maar wie goed luistert hoort in die geringschatting iemand, die in zijn telkens weer opvlammende liefde teleurgesteld is. Want ze heeft zijn liefde. Zijn studiegang bewijst het. Al zijn academische examens — wat zal hij kwaad zijn dat ik het vertel, maar ik vertel het niet om te zeggen: zó knap is hij! —, het propaedeutische, het kandidaats- en

het doctoraal examen heeft hij afgelegd met lof. Dat kan alleen als iemand door de studie geboeid wordt. Maar hij werd in zijn liefde teleurgesteld omdat een andere zaak hem boeide: het evangelie, de reddende boodschap van God voor het leven. En met verdriet heeft hij telkens weer moeten vaststellen hoe weinig de theologie betekende voor het verstaan, de prediking en de doorwerking van het evangelie Gods; ja, hoe vaak de wetenschappelijke theologie het verstaan van de blijde boodschap in de weg stond. Hij stak en steekt dat resultaat van véél studie ook niet onder stoelen of banken. Met als resultaat dat velen menen dat het met zijn wetenschappelijke capaciteiten maar zó-zó is. Tot in de kletskamers van kerkelijke vergaderingen toe.

Het ging en gaat hem om het evangelie. Daarin is hij graag bezig. Op de preekstoel. In zijn

eenvoudige prediking. En in de gemeente. Vóór zijn professoraat en na zijn emeritaat. In de Kamper gemeente beweegt hij zich graag. Gaf zich van harte aan huis- en ziekenbezoek wanneer ziekte van een predikant ertoe noopte zijn hulp in te roepen. Men kent hem in mijn wijk. Daar is hij bij velen een gaarne geziene gast. En om dat nu eens hardop te zeggen heb ik dit artikel toch maar geschreven. Niet om hem te zeggen: „Men spreekt van U zeer herelijke dingen”, maar om hem uit naam van de gemeente van Kampen en van velen in het bijzonder te zeggen: Wij houden van U. We zijn dankbaar dat God Uw weg naar Kampen leidde. Dankbaar voor de wijze waarop U onder ons woont.

Dat mag toch?

Dat mag toch wel eens één keer? Juist nú?

Over de kwalijke behandeling, die hij aan de Theologische Hogeschool reeds veel jaren heeft ondervonden, spreekt hij nooit en klaagt hij nimmer. Wij zwijgen er ook maar over. Maar één ding staat vast: al heeft het hem niet verbitterd tegen de broeders, het heeft hem diep gegriefd, véél leed gedaan.

Maar juist in deze omstandigheden is het ons een oprechte behoefte eens hardop te zeggen: We hebben U lief. Als mens. Als broeder in de Here. We danken Hem dat Hij U deze zeventigste verjaardag deed beleven. En het is onze hartelijke bede dat de Here het verder wel make. Met U, Uw Vrouw, Uw kinderen.

Hij spare U.

Voor hen.

En voor ons.

G. VISEE

Hooggeleerde Jager,

Van de hoogleraren, die na 1945 zijn opgetreden, mag ik de eerste zijn die het voorrecht heeft, bij de inauguratie het woord tot eigen voorganger te kunnen richten. Voor U en de Uwen ben ik God dankbaar dat Hij U de dag van Uw emeritering, zij het een enkel jaar vroeger dan gebruikelijk, deed beleven. Graag wens ik U toe dat U nog lange tijd de krachten gegeven zullen blijven om mee te leven met de gang van de Theologische Hogeschool. U hebt het Evangelie lief. En U leerde ons het Nieuwe Testament en de Nieuwtestamentische studie om dat evangelie liefhebben. U hebt ons ook geleerd het Nieuwe Testament te lezen met het oog op de gemeente. Ik verzeker U dat het mijn voornemen is, deze lessen niet te vergeten nu ik zelf tot doceren geroepen wordt. Dat U mij als Uw opvolger met veel hulp en advies hebt verwelkomd, is voor mij een reden te meer, mij verplicht te weten tot volledige toewijding aan de taken waarin ik U mag opvolgen.

Aldus sprak prof. drs. J. van Bruggen op 16 maart 1967 bij gelegenheid van de aanvaarding van het hoogleraarsambt tot zijn voorganger, die per 1 oktober 1966 „eervol” was emeriteerd.

Hoe snel wordt dat alles vergeten.

Het kan verkeren!

G. Visee

Maandag jl.
16 februari was
het zeventig jaar
geleden
dat
Prof. dr. H. J. Jager
geboren werd.

Het Bestuur van de persvereniging „Opbouw” en de redactie van dit blad willen graag ook op deze plaats Mevrouw Jager, Prof. Jager en hun kinderen en familie hartelijk gelukwensen.

In 1928 werd hij predikant. Hij diende de kerken van Jutrijp-Hommerts en Voorthuizen, tot hij op 1 december 1948 hoogleraar werd aan de Theologische Hogeschool te Kampen.

Op dringend verzoek van de toenmalige redactie van de „Reformatie” trad hij ook toe tot de redactie van dit blad. Na een conflict in de redactie van dat blad en met de Uitgeefster kwam aan zijn persarbeid een einde. Totdat „Opbouw” opgericht werd en hij vanzelfsprekend, zou ik haast zeggen, daarvan redacteur werd.

Ik zal wel geen geheim verklappen voor de trouwe lezers, als ik zeg dat de stem van Prof. Jager in de redactie altijd zwaar weegt en dat hij ook een bepaald stempel op dit blad heeft gezet.

Hij schreef voor „Wiesje en Miesje” en hij heeft dat volgehouden, ook toen daarmee wel de spot werd gedreven. Hij schreef ook voor zijn Moeder, die nog leeft. Hoezeer de lezers zijn schrijven wel op prijs stellen, bleek wel toen hij een tijd lang niet in staat was om te schrijven. Er was bepaald een gemis, dat geuit werd.

Ook nu nog is hij op de redactievergaderingen kennelijk de primus inter pares. En we hopen dat de God en Vader van onze Here Jezus Christus hem nog lang kracht en gezondheid zal schenken. Allereerst voor de zijnen, maar ook voor ons blad.

Niets is zo zeer typerend voor hem als het feit dat hij graag schrijft over „kernwoorden”. En hoewel dan alle „wetenschappelijke” allure hem vreemd is, wordt toch wel duidelijk met wat een geleerde we in Prof. Jager te doen hebben.

Het is niet wel mogelijk in een gesprek over een bepaalde zaak een artikel of een boek van belang te noemen, of Prof. Jager heeft het wel gelezen en daarover ook zijn oordeel. Oordeel, dat altijd mild en zacht is.

Hoewel hij in de redactie de oudste is, valt het alle redactieleden toch op hoe lenig van geest hij gebleven is. Hoe „vooruitstrevend” in de goede zin van het woord. Hij is geen man van de „vorige eeuw”. In het breekpunt der tijden, waarin wij verkeren en waarin veel mensen alleen maar heil zien in het vastklemmen aan het oude, weet hij duidelijk te maken dat het oude niet goed is, omdat het oud is. Evenmin dat het nieuwe goed is omdat het nieuw is.

We hopen dat Prof. Jager het de redactie niet ewel zal duiden dat dit nummer voor ’n groot deel samengesteld is zonder dat hij er iets van wist.

In alle leed dat ook hij doorstaan heeft en nog moet doorstaan wegens de moeilijkheden in onze kerken, zeggen we graag tot U met een kernwoord uit de Heilige Schrift: Sjaloom, Professor iterumque. Sjaloom.

Namens Bestuur en Redactie,
Herman Amelink.

Te Berde

Ik behoor niet tot de generatie studenten, die in Kampen onderwijs hebben gehad van Prof. Jager. Van gezicht was hij me onbekend totdat hij, ik schat een 14 jaar geleden, eens in Langerak preekte en hij bij ons logeerde.

Toch „kende” ik hem al vóór die tijd.

En omdat de wijze, waarop deze kennismaking tot stand kwam de zorgzame broeder zo duidelijk naar voren deed komen, daarom wil ik daarvan nu eens iets in het publiek vertellen.

Ik werd in de jaren na de watersnood ziek en kon ook een tijdlang niet thuis verpleegd worden.

Op de een of andere manier kwam dit ook Prof. Jager ter ore. En hij schreef een brief aan mijn Vrouw, waarin hij vertelde van zijn meeleven en van zijn meebidden. Hij kende noch mijn Vrouw noch mij.

Toch schreef hij.

Omdat hij niet wist of ik in staat zou zijn de brief te lezen en beantwoorden, zond hij in alle fijngevoeligheid (Fil. 1 : 9) de brief aan mijn Vrouw.

Ik was gelukkig wel in staat zelf te antwoorden en dat is het begin geweest van enkele brieven over en weer.

Deze indruk, die wij toen van hem kregen, bleek volkomen juist te zijn, ook in de tijd dat ik in de redactie van dit blad met hem mocht samenwerken.

Omdat ik weet ook uit de verhalen van anderen, die hij net eender tegemoet trad, meen ik er recht op te hebben dit nu eens in het publiek te zeggen.

Ik weet zeker, dat, als ik van te voren gevraagd had aan Prof. Jager of hij toestemming gaf tot dit „Te Berde” en toestemming gaf voor de andere artikelen, die in dit nummer staan en over hem gaan, die toestemming geweigerd zou zijn. Daarvoor is zijn bescheidenheid ook wel aan allen bekend, die met hem omgaan.

☆☆☆

Het zou wel helemaal in strijd zijn met de wensen van Prof. Jager als ik het hierbij liet. Hij betoonde zijn meeleven toen en nu niet om van de mensen gezien te worden. Hij vindt het trouwens een vanzelfsprekende zaak als christenen hun medelijden ook metterdaad tonen.

En hij is daarin geheel in overeenstemming met de woorden van de Heiland, die van de Zijnen vraagt om een beker water te geven, als dat nodig is. Het is dan ook niet Prof. Jager, maar onze Here Jezus Christus, die we danken voor zo iemand in onze omgeving. Prof. Jager wijst er graag op dat in het zedingsbevel staat dat al de volken het Evangelie moeten horen, maar dat daar ook bij staat „lerende hen onderhouden al wat Ik u geboden heb”. Christendom dat niet tegelijk praktisch Christendom is, verdient die naam niet. Als iemand daarvan overtuigd is, dan is het Prof. Jager wel. En hij brengt het ook in praktijk.

Het is goed om te weten broeders en zusters te hebben, waarvan men weet dat ze meeleven en meebidden.

Dit is geen eresaluut van een student aan een hoogleraar.

Ook niet van de ene redacteur aan de andere.

Alleen maar een klein stukje van iemand, die de broeder ontdekt heeft in Prof. Jager.

AMELINK

(Vervolg van pag. 333)

Recht voor Onrecht

nog helemaal alleen. Zonder „een hulp, die bij hem past.”

„De bedoeling was te verhalen, dat Adam van God een „wederhelft” kreeg, bestaande in een schepsel, dat hij onmiddellijk herkende als zijns gelijke, alleen met dit verschil, dat zij vrouwelijk en hij mannelijk was. Bovendien vormden zij tezamen een zekere eenheid, nl. een paar. Maar dan een exclusief paar. Zoals mijn rechterhand en mijn linkerhand met elkaar een uniek paar vormen. En de Uwe ook. Maar **niet** mijn rechter- met **Uw** linkerhand.”

Laten we nu nog eens Prof. Aalders aanhalen. Deze zegt het volgende:

„De beschrijving gaat thans over tot de formering van de vrouw. Zij wordt ingeleid door de mededeling van het voornemen Gods om voor de mens een levensgezelligheid te maken. Ongetwijfeld moeten we deze mededeling op soortgelijke wijze verstaan als die van het besluit Gods tot schepping van de mens. Gelijk daardoor wordt uitgedrukt, dat de schepping van de mens een bijzondere betekenis is, zo wordt de aandacht hier gevestigd op de hoge beduidenis van de formering van de vrouw. Deze plaats heeft de strekking om het volle licht te laten vallen op de hoge waardij van de vrouw als levensgezellin van de man.”

En verder:

„God heeft ons geopenbaard, dat de vrouw **UIT** de man is geformeerd, en dat is genoeg om ons de **volkomen en innige eenheid van man en vrouw** te doen kennen, en ons onder de **levendige indruk te brengen van het wondere mysterie**, dat die twee één zijn.”

„Zij is zijns **gelijke**, want hij weet het door Goddelijke openbaring, dat zij geheel uit zijn eigen lichaam genomen is. Hij voelt hier de tegenstelling met de dieren en daarom roept hij uit:

„Deze is **ditmaal** been van mijn gebeente en vlees van mijn vlees;
Zij heet manninne, want uit de man is zij genomen.”

Hier heeft **eigenlijk pas plaats de naamgeving**. Hij is man, zij manninne. Dus zoals wij zeggen, leeuw en leeuwin. Men zou kunnen zeggen: Mijn eigen vlees en bloed. (Ds. Vonk).

Nog eens: Met de **MENS** wordt niet alleen de man, die ook wel Adam genoemd wordt, maar ook de vrouw bedoeld. Zij is ook de mens.

Adam is gemaakt stof uit de aarde, maar Eva net zo goed, want zij werd **uit** Adam, stof uit de aarde, geformeerd. Dus indirect ook stof uit de aarde.

Zoals reeds gezegd, vers 28 vertelt ons: En God zegende **hen** en God zeide tot **hen**: Weest vruchtbaar en wordt talrijk; vervult de aarde en onderwerpt haar enz. enz.

Hier wordt een scheppingsopdracht gegeven aan **DE mens**. Niet aan de mannelijke helft alleen, maar aan beiden. God zeide tot **HEN**.

Samen zullen ze die opdracht hebben uit te voeren. Genesis 1:28 stelt aan de profetische, priesterlijke en koninklijke werkzaamheden van de vrouw geen paal en perk.

Als 1 Cor. 11:8 en 9 zeggen, dat de vrouw geschapen is om de man (ter wille van de man), dan moet men wel bedenken, dat dit niet in absolute zin moet worden opgevat. Absoluut gesproken is de vrouw, evenals de man, geschapen om God.

Niet de man, maar God moet het hoogste levensdoel zijn. Ze is niet geschapen voor de tijd, maar voor de eeuwigheid.

(wordt vervolgd)

J. B. van Rongen Sr.

Opstandig

Uit: Land in zicht
Jaap Zijlstra

Uitgave van J. H. Kok n.v.
Kampen

*God neemt het woord
en legt het in de kribbe
als in een open boek,
het is tastbaar geworden,
het trekt met ons op,
oog in oog, hand in hand,
kloppend in onze keel.
Maar wij zetten het
achter koperen sloten
en op het midwinterfeest
halen we het van stal met de ezel
en jagen het op de vlucht
naar Egypte of sprookjesland.
En mocht het weer ter sprake komen
dan zwijgen wij het dood.
Want de naakte waarheid
mag niet gezegd,
hij wordt aan het kruis gehangen.
Wij maken er een grafschrift van,
een dode taal.
Maar het woord staat op
uit de valkuil van onze handen
bij wijze van brood en wijn,
uit de grafkuil van onze keel
bij wijze van een lied.*

Boekbespreking

Ds. F. F. Venema — *Wat is een christen nodig te geloven?* Uitg. „De Vuurbaak”, Groningen.

Op de omslag lees ik: „In dit boek geeft ds. Venema een beknopte uiteenzetting van de leer van de gereformeerde kerken.” We zouden het een kleine dogmatiek kunnen noemen. Het is duidelijk en eenvoudig geschreven over het algemeen. Maar als ik op de omslag lees: „Ook de niet-gereformeerde lezer zal, zelfs als hij geheel onbekend is met het gereformeerde denken, het gehele boek zonder moeite kunnen lezen en begrijpen”, dan lijkt mij dit wel wat te veel beweerd. Dat is een bewering „waarop de lommerd geen geld geeft”.

Van dit boek van een kleine 300 blz. is veel goeds te zeggen. Met sommige aloude opvattingen rekent de schrijver af. Van de bekende onderscheiding bij het Verbond als „wezen en verschijning”, „uitwendige- en inwendige zijde” wil hij terecht niet weten, bl. 94. Van de wedergeboorte als „inplanting van een nieuwe levenskiem” moet hij niets hebben. bl. 200. Over „De rechtvaardiging” wordt schriftuurlijk gesproken. bl. 181 vv. Veel christenen denken bij Gods rechtvaardigheid in de eerste plaats aan Gods straffende gerechtigheid. Maar zeer juist wordt hier op bl. 182 opgemerkt: „Gods rechtvaardigheid is voor Gods volk daarom in de eerste plaats een heilbrengende rechtvaardigheid”. Ds. Venema verwerpt de niet-ongevaarlijke mening „dat de rechtvaardiging eens en voor altijd geschiedt”. bl. 186. Een rechtvaardiging van eeuwigheid komt in de Schrift niet voor. We worden gerechtvaardigd door het geloof. Maar ook dit is geen kwestie van éénmaal. Het is m.i. geheel naar de Schrift wat ik lees op bl. 187: „De rechtvaardiging is echter niet een zaak van één keer, die geschiedt niet eens en voor altijd, maar die moet telkens weer geschieden. De HERE komt in zijn Woord telkens weer tot ons met zijn belofte van rechtvaardiging. En zo dikwijls wij die belofte met een waar geloof aannemen, zo dikwijls wij dat doen, worden wij gerechtvaardigd, ontvangen wij vergeving van zonden, zondag 31. De verzoening van onze zonden door Christus is wel eens en voor altijd geschied. Verzoening is ech-

ter niet hetzelfde als vergeving. Op grond van de eenmaal door Christus aangebracht verzoening, moet God ons telkens weer de zonden vergeven. De vergeving der zonden hebben wij dagelijks nodig. Niet maar de bewustwording van vergeving, maar échte kwijtschelding van schuld en straf.

Wat de kerk betreft, de schrijver bestrijdt de mening, dat alle gelovigen tot haar behoren. M.i. ten onrechte. Waarschijnlijk is het bij deze kwestie maar de vraag, wat men met het woord „kerk” bedoelt. Natuurlijk behoren niet alle gelovigen tot een plaatselijke kerk en ook niet tot een georganiseerde kerk. Maar ze behoren m.i. wel tot de kerk van Jezus Christus, zoals het ook beleden wordt in art. 27 N.G.B. Als op bl. 208 geschreven wordt, dat „de Schrift haar (de kerk) de moeder van gelovigen noemt, Gal. 4:26” dan moeten we niet vergeten, dat dit gezegd wordt van „het hemelse Jeruzalem” of „Jeruzalem dat boven is”. Dat is vrij en ons aller moeder. Wat van de concrete kerk, zoals wij die kennen, niet zomaar gezegd kan worden.

Wat de eenheid van de kerk betreft lees ik op bl. 214: „De eenheid van het ware geloof komt tot uitdrukking in de belijdenisgeschriften van de kerk”. Hier komen bij mij enige vragen op. Welke belijdenisgeschriften bedoelt de schrijver? Calvinistische of lutherse? Demonstreren zij een calvinistische en een lutherse eenheid? Maar is dat de ware christelijke eenheid? En als hij mocht denken aan de bekende 3 formulieren van enigheid, wat voor eenheid is het dan, die daarin tot uitdrukking komt? Is het mogelijk een eenheid op papier? Die vraag komt vanzelf op als we denken aan het dozijn kerken hier in Kampen, die alleen maar een grote verdeeldheid tonen.

Dat ik het wel eens ben met de volgende zin: „In die belijdenisgeschriften wil de kerk Gods Woord naspreken, wil zij een korte samenvatting geven van de leer der Schrift”, zal men van mij verstaan.

Ook ben ik het van harte eens met de mening van de auteur „dat over de inhoud van de belijdenisgeschriften nog verschil van mening mogelijk is”. Bijv. „inzake de kerk en de rustdag. Maar zulke meningsverschillen sluiten de eenheid van het ware geloof niet uit”. bl. 214.

De schrijver vervolgt met deze woorden, die mij uit het hart gegrepen zijn: „Als men bij verschil van mening elkaar niet ten volle wil aanvaarden als leden van de kerk. Als men bij verschil van mening elkaar als tegenstanders gaat zien en bejegenen. Als men eigen menselijke mening gelijk gaat stellen aan wat de Schrift zegt en die dan als de enig geldende mening dwingend aan de gelovigen wil opleggen, dan wordt de eenheid van het ware geloof verbroken, dan komt er verdeeldheid in de kerk, dan komen er twisten en scheuringen in de kerk”. Dát hebben we een en andermaal onderzonden!

Hoeveel goeds er ook van dit boek te zeggen is, ernstige bezwaren heb ik ook. Het geschrift heet: „Wat is een christen nodig te geloven?” Ik wilde wel, dat de schrijver zich daartoe had beperkt. Maar dat heeft hij niet gedaan. Heel wat ketters uit oude tijden hadden wat mij betreft wel met rust gelaten kunnen worden. Ze mogen gerust vergeten worden. Theologen mogen zich bezig houden met Marcion, Mani, Praxeas, Sabellius, Samosatenus oftewel Paulus van Samosata, maar daarom hoeven ze nog niet opdraven in een boek, dat ons wil inlichten over „Wat een christen nodig is te geloven”. Een geleerde kennis, neen enige geleerde kennis, heb ik gevraagd of zij nog wisten, wat Samosatenus leerde. Het stond hun niet helder meer voor de geest. Als Marcion etc. niet van dogma-geschiedenisboek tot een volgend boek waren meege-sleept door de eeuwen heen waren hun namen en ketterijen al lang vergeten. Ik zou zeggen: Laat hen rusten in vrede. En als hun ketterijen in nieuw gewaad in nieuwe tijd de kop opsteken, dan mogen die bestreden worden met de Schrift. Maar de gelovigen hoeven er niet mee bezig gehouden worden. Van mij hoeft dat tenminste niet. Ook al komen hun namen voor in art. IX van de Ned. Gel. Bel. Hetzelfde geldt van de heren Apollinaris, Nestorius, Cyrillus en Eutyches. Ook de Monophysieten en Monotheleten van bl. 107 mogen verdwijnen uit een eventuele tweede druk van dit boek.

Het is voor mij ook de vraag of hoofdstuk 39: De kerkelijke vergaderingen, niet had mogen ontbreken. Eigenlijk is dat voor mij geen vraag. Ze behoren niet tot wat een christen nodig is te geloven. De schrijver zal dit wel met mij eens zijn, maar waarom worden ze dan behandeld? Bovendien is tegen enkele beweringen uit dat hoofdstuk wel bezwaar in te brengen. Dat spreekt ook wel vanzelf, daar hier geen sprake is van wat we moeten geloven.

Het zal wel goed zijn, dat er in een plaatselijke kerk een kerkeraad is. Maar dat I Tim. 4:14 daarvoor „een aanwijzing is” — daar is sprake van de „ouderlingschap” — is nog te veel gezegd. Gelukkig gaat de schrijver niet verder dan dat het „aannemelijk” is. Dat het „de taak van de kerkeraad is om tucht te oefenen”, bl. 227 ontken ik niet. Maar dat over de gemeente van Matth. 18:17 geen woord gesproken wordt bevreemdt mij. Zij wordt vaak als een „schare die de wet niet kent” door de kerkeraad behandeld, maar naar de Schriften is dat niet. Op bl. 228 komt de zogenaamde gemeentevergadering aan de orde: „Zo'n vergadering neemt geen beslissing. Het is de taak van de kerkeraad om een beslissing te nemen”. Dat zijn we wel gewoon, maar is dat werkelijk waar? Als een gemeente eenstemmig is in haar oordeel over een of ander, mag zij dan geen beslissing nemen? Ik weet dat nog zo niet.

I Cor. 14:40 „Laat alles betamelijk en in goede orde geschieden” moet ook hier dienen als bewijs, dat de kerkeraad allerlei regelingen moet treffen voor de goede gang van zaken. Ik heb daartegen geen bezwaar, maar daarover gaat het in bedoelde tekst niet. Men kan daaraan wel een hele Kerkorde ophangen, maar dan doet men als zekere wetgeleerde, die „bergen kon ophangen aan een haar”. Er staat alleen, dat profeten niet door mekaar heen moeten praten en dat ieder zijn beurt moet afwachten. Daar zit geen K.O. in. Als men die er uit haalt heeft men die er eerst in gestopt.

Ook „Het georganiseerde kerkverband” komt aan de beurt. Gelukkig begint de schrijver met te zeggen: „In de eerste periode van de Christelijke kerken was er echter nog geen georganiseerd kerkverband. Daarvoor zijn ons in de Bijbel ook geen voorschriften gegeven. Zo'n georganiseerd kerkverband hebben wij nu wel”. Inderdaad. En wat voor een kerkverband. Hoe zegenrijk het werkt zijn we een en andermaal gewaar geworden. Daarover horen we niets.

Van de meerdere vergaderingen zegt hij: „Het kerkverband wordt dus vooral geoefend, doordat de kerken afgevaardigden zenden naar classicale vergaderingen” enz. Dat „vooral”? Ik waag het te betwijfelen.

Wat het „nut van het kerkverband” betreft, daarover staan mooie dingen op bl. 230: onderlinge voorlichting, raad en hulp, toezicht houden op elkaar, beschermen tegen onrecht en de zuivere leer bewaren. Dat zal het doel wel zijn, maar de uitkomst is soms een beetje anders.

H. J. Jager - Kampen

Tenslotte nog iets over een belangrijk onderwerp: verkiezing en verwerping. Een „heet hangijzer” mogen we wel zeggen. De Schrift spreekt er zo niet over, maar theologen hebben dat er wel van gemaakt.

Op bl. 80 begint de schrijver zo: „Het woord „verkiezing” heeft bij vele christenen uitsluitend de betekenis gekregen van Gods eeuwig besluit van verkiezing tot zaligheid. De Schrift spreekt ons echter van Gods verkiezing in de regel als een daad Gods in de tijd... Gods verkiezing betekent in de Schrift vaak, dat God verkiest tot een bepaalde taak in het leven”. Prachtig. Ik dacht bij mijzelf: Ga zo voort. Maar helaas komt het schriftuurlijke spreken over verkiezing en verwerping vrijwel niet aan bod. Hoewel de Schrift vrijwel altijd spreekt van verkiezing als een daad Gods in de tijd, tel ik in 20 regels op bl. 80 8 keer het woord eeuwig. Daar lees ik ook de volgende zin: „En wanneer de Schrift ons spreekt van Gods verkiezing in de tijd, dan ligt daarachter Gods eeuwig besluit van verkiezing”. Zou het?

Ik schrik van een zin als deze op bl. 81: „Gods verkiezing sluit in zich Gods verwerping... Wie spreekt van verkiezing, moet tevens spreken van verwerping”. Ik vraag weer: Zou het? Als de Schrift het niet doet — en die doet het vrijwel nooit — moeten wij het dan wel doen?

Volgens ds. Venema „leren wij, dat God van eeuwigheid verwerpt”. Maar geen enkel bewijs uit de Schrift wordt aangevoerd. Dat is m.i. ook niet te geven.

Ik ben het eens met dr. H. Venema, Uitverkiezen en uitverkiezing in het Nieuwe Testament, Kampen 1965, bl. 170: „In het bijbelse spraakgebruik is niet-uitverkoren-zijn niet identiek met verworpen-zijn. Verworpen worden mensen, die de genade Gods gesmaakt hebben, die met het verkiezend handelen Gods in aanraking zijn gekomen, onder het beslag van het Evangelie zijn gebracht en deze goede bejegening Gods smadelijk hebben veracht”.

Er staan goede zinnen in hoofdstuk 16, bijv. deze: „Wie behouden wordt, dankt dat alleen aan Gods genadige verkiezing en geeft alleen God daarvan de eer. Wie verloren gaat, gaat door eigen schuld verloren”. Zo zou er meer te noemen zijn.

Maar het schriftuurlijke spreken van de Schrift over verkiezing als een daad Gods in de tijd wordt hier wel even geconstateerd, maar niet gevolgd. De verkiezing in de historie wordt om zo te zeggen ver-slonden door het „eeuwig besluit”. Vandaar ook allerlei vragen. Bijv. hoe het te rijmen is, „dat God van eeuwigheid verwerpt en toch menens zijn belofte geeft aan allen die tot het verbond behoren”. God verwerpt niet van eeuwigheid en dus staan we niet voor deze lastige vraag.

Men zal deze „kleine dogmatiek” kritisch moeten lezen. En beoordelen naar de Schrift. Helaas heeft één tekst, Efeze 1:4 — vaak nog verkeerd verstaan — alle andere teksten, die spreken van verkiezing, overheerst. Het wordt tijd, dat we over verkiezing en verwerping onbevangeren leren spreken, dan totnogtoe vrijwel regel is. Naar de Schriften. Ik schrijf alvast enkele teksten op, waarover we maar eens moeten nadenken.

I Petrus 1:2 „aan de vreemdelingen... de uitverkorenen”. Zijn hiermee niet alle leden der gemeente bedoeld?

I Petrus 2:9 „Gij echter zijt een uitverkoren geslacht”. Is hiermee niet heel de gemeente aangesproken?

II Petrus 1:10: „Beijvert u... om uw roeping en verkiezing te bevestigen”. Hier is ongetwijfeld sprake van een daad Gods in de tijd. Waarom hier een „eeuwig besluit” bij te halen?

I Thess. 1:4: „Wij weten door God geliefde broeders, dat gij uitverkoren zijt”. Dit wordt toch geschreven aan alle broeders?

II Thess. 2:13: „...dat God u als eerstelingen Zich verkoren heeft tot behoudenis”. Paulus schrijft dit aan de „gemeente der Thessalonicensen”.

Openb. 17:14: „...de geroepenen en uitverkorenen en gelovigen”. Ze geloven in de tijd, zijn geroepen in de tijd en wie denkt hier aan uitverkoren van eeuwigheid?

Theologen onder ons zou ik willen verwijzen naar bovengenoemde dissertatie van dr. Venema. En naar de studie van dr. D. Holwerda: De grondlegging der wereld, Enschede 1958.

Persschouw

Geloofsvervolging - nu

In het Kerkblad van de Geref. Kerk van Rijswijk vonden we het volgende:

In augustus 1967 op een zondag, vond het 100-jarig jubileumfeest van de Baptistengemeente te Brest in Rusland plaats. Het feest werd niet gevierd in een kerk, want sinds 1965 heeft de gemeente geen kerk meer. De kerk werd in 1965 „ongeschikt” verklaard en daarna vernietigd.

De samenkomsten gingen echter wekelijks door in de bossen rondom Brest. Ook het jubileum werd gevierd onder de open hemel. Het was een stralende dag, die zondag in augustus. Zeker 500 volwassenen en ongeveer hetzelfde aantal kinderen hadden een plaatsje gevonden op een heuvel. Aan de voet van de heuvel was een podium gebouwd. De samenkomst zou tot diep in de avond duren.

Boven het spreekgestoelte hing een doek met de volgende woorden: „Vergeet de weg niet waarop de Heer u geleid heeft”. Woorden met verdragende konsekventies in Rusland.

De middag werd verstoord door hevig sirenegeloei en motorgeronk. De mensen keken verschrikt op. Drie politie-auto's en een motorfiets kwamen plotseling tot

stilstand. Portieren sloegen open en binnen één minuut was de heuvel door agenten omsingeld.

Zij waren gewapend met filmcamera's en fototoestellen. In de volgende vijf minuten fotografeerden en filmden zij iedereen die aanwezig was. Geen paniek, geen geloop en geen gemompel. Het programma ging gewoon door alsof er niets aan de hand was.

Weer later werd de samenkomst verstoord door een auto met luidspreker: „Burgers van Brest, u bevindt zich op het grondgebied van Brest en omdat deze samenkomst niet is toegestaan, beveel ik u direkt deze plaats te verlaten en naar huis te gaan”.

Het antwoord van de gelovigen was: „Als we hier geen gelegenheid krijgen om te bidden zullen we het midden in de stad doen”. Als was het afgesproken bleef iedereen gewoon op zijn plaats staan. Toen het bevel nog een keer klonk, maar dringender, zetten zij een lied in. En het lied tot Gods eer gezongen overstemde het door de duivel geïnspireerde bevel.

Tenslotte vertrok de politiemacht. Toen het al donker was ging men naar huis.

Een week later gingen de gemeenteleden naar een doopdienst bij een riviertje in de omgeving van Brest. Vijftien mensen namen een beslissing met verdragende konsekventies: discriminatie en lijden.

Officieel moet iemand, die zich laat dopen, daarvoor toestemming hebben van de staat. Deze toestemming kan lang, heel lang op zich laten wachten.

Minderjarigen, beneden de 21 jaar, krijgen geen toestemming. Vaak wordt de toestemming ook aan anderen niet verleend.

De enige manier om toch het bevel van Mattheüs

28 te gehoorzamen, is om in het geheim doopdiensten te houden.

Na deze twee gebeurtenissen bereidde de politie een proces voor. Van augustus 1967 tot april 1968 duurde het onderzoek. De politie deed haar werk grondig. De dopelingen en zeer veel mensen van de gemeente werden vernoord. De recherche wachtte zelfs kinderen op uit school, om hen, buiten hun ouders om, uit te horen.

In april vond het proces plaats in een grote zaal in het centrum van de stad.

Twee oudsten stonden terecht. De gelovigen hadden zich verzameld aan de ingang van het gerechtsgebouw.

Officieel had iedereen toegang tot de zaal. In werkelijkheid konden alleen de communisten die een witte kaart ontvingen hadden de zaal binnengaan. Zij wilden wel instemmen met de woorden van de officier van justitie.

Maar gelovigen vol van Gods Geest konden in dit door de duivel op touw gezette schouwspel niet gebruikt worden. Toen de zaal vol was met „gezond denkende” communisten ging de buitendeur open voor de christenen. Bij de deur die toegang verschaftte tot de zaal stuurde een man in uniform hen terug met de mededeling: „Geen plaats meer.”

Om de hele stad in het proces te betrekken had men luidsprekers opgesteld. Duidelijk schalden de woorden van de officier van justitie over de hoofden van de christenen, die met bloemen in de hand wachtten voor het gerechtsgebouw. Wat zou het antwoord zijn van de beklagden? Gekraak, geen woord van de beschuldigen kon men verstaan. De luidsprekers waren zo afgesteld dat alleen de woorden van de tegenpartij te verstaan waren, niet het getuigenis van de christenen.

De uitspraak luidde: 5 jaar gevangenisstraf.

De punten van aanklacht:

1. verstoring van de openbare orde (jubileumfeest);
2. ongeoorloofd dopen;
3. geen gehoor geven aan de bevelen van de politie (de broeders weigerden namen door te geven van andere gelovigen).

Door een zij-ingang loodste de politie de beschuldigen haastig naar een gevangeniswagen, om de christenen die voor de hoofdingang stonden te ontlopen.

Niet lang geleden is de straf van 5 jaar ingekort tot 2½ jaar. Waarom is niet bekend. Bedenkt u wel dat 2½ jaar gevangenisstraf in Rusland betekent: 2½ jaar lang niet te weinig voedsel om te sterven, maar eigenlijk niet genoeg om in leven te blijven.

2½ jaar moeten horen dat Lenin leeft, leefde en zal leven, naast de andere athïstische leugens die met de regelmaat van de klok tot je hersens doordringen, 2½ jaar lang je gezin zonder inkomen, je kinderen zonder vader en je vrouw zonder man.

Van de lijdende kerk zitten velen in de gevangenis.

Velen zijn veroordeeld tot 5, anderen tot 10 jaar gevangenisstraf.

Maar in Rusland worden ze niet vergeten.

Iedere vrijdag vasten en bidden hun broeders en zusters van de lijdende kerk voor hen. En dat niet alleen. Een Rus verdient gemiddeld 85 roebel per maand. Een paar schoenen kost 25 roebel.

Toch geven de Russische gelovigen zoveel voor de gezinnen van de gevangenen, dat deze drie maanden vooruit het loon van de vader uitbetaald krijgen.

Gods kinderen in Rusland hebben begrepen wat Paulus bedoelt met zijn oproep aan Timotheüs: „Lijd met de anderen als een goed soldaat van Christus Jezus” (2 Tim. 2 : 3).

Een laatste vraag aan u, persoonlijk: „Hebt u het ook begrepen?”

De dwaas zegt in zijn hart: „Er is geen God”.

De mensen breken uit in gruweldaden,
Zij allen zijn bedreven in het kwade;
Niemand doet goed, een ieder drijft de spot
Met Gods gebod.

Zie! hoe opeens de schrik hen overmant,
Want God staat Zijn rechtvaardigen terzijde;
Al zal zijn volk nog veel verdrukking lijden,
Het blijft, hoe ook bedreigd van alle kant,
In 's HEREN hand.

Ps. 14 : 1, 4.

C. V.

KERKNIEUWS

BEROEPEN: te Winterswijk, Neede en Aalten: ds. H. Schuurman te Creil (N.O.P.); te Bunschoten-Spakenburg-B: ds. S. Cnossen te Vollenhove-Cadoelen; te Murmerwoude, Goes en Blija: kand. K. Folkersma te Bedum; te Zeist-B: ds. A. Veldman te Rotterdam-Delfshaven; te Brunssum-Treebeek en te Mussel: ds. H. J. Begemann te Drogeham; te New Westminster (Can.): ds. M. Brandes te Hengelo; te Amsterdam-Centrum (voor buitengewone diensten): ds. J. Snijder van Rotterdam-Delfshaven.

INAUGURATIE DR. J. DOUMA EN DRS. J. P. LETTINGA — De inauguratie van dr. J. Douma en drs. J. P. Lettinga tot hoogleraren aan de Theologische Hogeschool te Kampen is voorgenomen op dinsdag 8 september a.s.

HATTEM — In Hattem is het zondag 8 februari jl. tot een breuk gekomen. De brs. en zrs. die zich met het kerkeradsbesluit niet meer verenigen konden, vergaderden in de Christelijke Gereformeerde Kerk, die bij die gelegenheid geheel gevuld was (ca. 110 zitplaatsen).

KAMPEN — Het scribaat van de Gereformeerde Kerk te Kampen is niet, zoals in een vorig nummer abusievelijk werd vermeld, gewijzigd. Het adres van de scriba, zoals vermeld in het pas verschenen „Adresboekje”, is het juiste.

NIJVERDAL — De classis Enschede heeft uitgesproken de kerkeraad te Nijverdal (scriba W. Hof) niet meer te mogen erkennen als raad van een Gereformeerde Kerk. Voorts besloot de classis de „dolerenden” te Nijverdal te helpen bij het opnieuw institueren. De afgevaardigden van de Gereformeerde Kerk te Glanerbrug legden een verklaring af, dat zij de kerk te Nijverdal (scriba W. Hof) als Gereformeerde Kerk blijven erkennen.

G.S. HOOGEVEEN — In de vergaderperiode van 10-13 februari jl. sloot de synode de behandeling van de hulp aan de kerken in Korea af, en besloot de deputaten voor correspondentie met buitenlandse kerken in deze zaak bijzondere opdrachten te verlenen. Voorts behandelde de synode nog andere zaken met betrekking tot buitenlandse kerken. Hierbij handhaafde de synode o.m. de bezwaren tegen de „Dopperkerken” (Die Gereformeerde Kerk in Suid-Afrika).

ADRESSEN

UTRECHT-C. — Een correctie op het juist verschenen „Adresboekje Gereformeerde Kerken”. Kerkdiensten: Jeruzalemkerk, Troosterlaan 65: 9.30 uur. Rehobothkerk, Tolsteegplantsoen 159: 4.30 uur

Gevraagd

voor de maand juli (of ged.)

GERIEFELIJKE VAKANTIEWONING aan zoekust,
voor 7 personen.

E. R. POSTMA

Mecklenburgstraat 36, Breukelen, tel. 03462-1616

STICHTING GEREFORMEERDE KINDERBESCHERMING

Met ingang van 25 februari 1970 wordt het bureau van de Stichting **overgeplaatst** van Beatrixlaan 37 naar **BENNEKOMSEWEG 22, EDE**
De telefoonaansluiting blijft ongewijzigd (0 8380) 1 29 62

Men wordt dringend verzocht met ingang van dezelfde datum alle brieven als volgt te adresseren:

Aan Stichting Gereformeerde Kinderbescherming, Postbus 103, Ede.

Dit geldt tevens voor brieven te richten aan de maatschappelijk werk(st)ers.

Het Bestuur.

Redactieleden:
Ds. H. AMELINK, Dr. J. BOSCH,
P. GROEN, Prof. Dr. H. J. JAGER, Drs.
J. G. VAN OORD, Prof. Dr. P. G. SMELIK,
Prof. C. VEENHOF, Ds. G. VISEE

Adres van de Redactie:
Ds. H. Amelink, Waal 5, Langerak (Z.-H.)

Geref. Persvereniging „Opbouw”:
adres secretaris en penningmeester:
Van Lynden van Sandenburglaan 16,
Utrecht. Telef. 030-711450. Giro 448367.

Administratie abonnementen:
Drukkerij Steenberg, Slotlaan 220, Zeist. Telef. 03404-12452

Abonnementenprijs
f 15,— per jaar (bij vooruitbetaling)
Zeist. Giro 233117.
Advertentieprijs 20 ct. per mm.
Familieberichten 15 ct. per mm.

Onze Vader gaf ons reden tot grote blijdschap en dankbaarheid, door ons een zontje toe te vertrouwen:

HERMAN GERARD

Ps. 87 : 4 (ber.).

Johan C. Schaeffer
Saphia H. Schaeffer-Moesker

9 februari 1970
Kampen, Wortmanstraat 146

HEERDE (Veluwe)

Voor vakantie te huur
onze

vrijstaande woning

6 slaapplekken.
Dicht bij bos en dorp.

B. VAN OMMEN
Hagestraat 1a, Heerde.

Verkrijgbaar:

Verantwoording en opening van zaken

betr. het geschil tussen de Contact Commissie Geref. Garnizoenskerken (CCGG) en de kerk van Glanerbrug. (over het werk onder de militairen in West-Duitsland). Prijs: f 2,50.

Bestellingen aan
J. Hof, Scholtinkstraat 257, Losser. Giro: 1159542

De dokter zei:

„U moet er nodig eens een paar weken tussen uit!”

Uw vrienden vinden dat hij gelijk heeft, maar ja, waar moet je heen...

Wij hebben voor u, in bosrijke omgeving, een heerlijk onderkomen geschapen en zijn met ingang van 1 april bereid u te ontvangen en helemaal te verzorgen voor:

f 100,— p.p. p. week; f 350,— p. maand.
echtparen f 175,— p. w.; f 600,— p. m.

Wilt u nadere inlichtingen, bel gerust 05415-489 of schrijf aan E. Vollbehr, Roorderheurneweg 6 De Lutte (Ov.)